

ONBEMINDE GELOVIGEN

Interview van Guido Vanheeswijck, auteur van het boek: *Onbeminde gelovigen*, door Hugo Quintiens op zaterdag 5 september 2020

Video 1 DURVEN SPREKEN OVER DE INHOUD VAN HET GELOOF

Hugo:

Dag beste Guy, je hebt een boek geschreven *Onbeminde gelovigen*. Dat heeft bij mijn weten nogal wat weerklank gehad in ons bisdom, waarschijnlijk ook daarbuiten.

Het is de bedoeling dat we daar even over spreken met elkaar. Als ik het goed heb gelezen dan uit je daarin het verlangen dat gelovigen meer zouden spreken over de inhoud van hun geloof. Dus vanuit de vaststelling dat ze dat veel te weinig doen.

Mijn eerste vraag is: vanwaar die vaststelling? Waar heb je dat gemerkt?

Guido: Spreken over de grote vragen van het leven dat lijkt een beetje het nieuwe taboe geworden te zijn. Niet alleen onder gelovigen; ik heb die titel; dat is een soort van parafrase op een klein essay van Anne Provoost: *Beminde ongelovigen*, waarin ze eigenlijk hetzelfde zegt. Ongelovigen, en zeker in de vorige decennia, zetten zich heel sterk af tegen de katholieke dominantie en het rijke roomse leven. Zij zegt: waarom wij als ongelovigen het ongeloof belangrijk vinden, want wij houden ook van onze kinderen we willen ons ook inzetten maar daar praat niemand over.

En dat gevoel heb ik ook heel vaak gehad binnen het katholieke milieu waarin eigenlijk zeker de laatste twee, drie decennia, nauwelijks nog gesproken wordt over wat ons drijft, wat ons inspireert.

We komen daar later misschien nog op terug. De Canadese filosoof Charles Taylor die zelf een praktiserende katholieke is, die noemt dat **het post-revolutionaire klimaat**.

Wij hebben in dezelfde middelbare school gezeten, hier in Hasselt trouwens. Daar had je dan in de jaren zestig, begin jaren zeventig de revolutiejaren. Wij hadden progressieve leraars en conservatieve leraars maar daar was een debat en dat was niet alleen in het toenmalige Sint-Jozefscollege. Dat leefde. Ook bij mij thuis werd er veel gedebatteerd en je kreeg vernieuwingen en gezinsgroepen en nieuwe liturgieën

Vandaag blijft daar niks maar werkelijk niks meer van over. Er wordt eigenlijk niet meer gedebatteerd.

Het is net alsof spreken over katholicisme voorbijgestreefd is.

Hugo:

Je merkt dat dus vooral in binnenkerkelijke kringen, als ik je goed begrijp. Gelovigen onder elkaar reppen niet over de inhoud van hun geloof

Guido:

In binnenkerkelijke kringen - ik ben nu naar het Antwerpse verhuisd maar ik werk daar ook wat mee in parochie. En inderdaad daar wordt eigenlijk— er zijn wel spaarzame pogingen maar voor het overgrote deel nee - maar ik kan dat ook voor een deel begrijpen want je moet

een instituut organiseren. Maar wanneer dat de hoofdmoot wordt en de inspiratie onbesproken blijft. Want mensen spreken altijd over dat wat hen interesseert. Men zegt vaak: ‘We hebben daar geen tijd voor.’ Er zijn mensen die zeggen: “Ik zou graag boeken lezen maar ik heb geen tijd”. Dat is eigenlijk niet waar; je maakt tijd voor dat wat je wil, waardoor je geïnspireerd bent. En dus binnenkerkelijke is dat dus zo, denk ik, inderdaad zo ervaar ik het. Maar ook buitenkerkelijk. je hebt de idee - we hebben daar ook al vaak over gesproken - dat wij mekaar moeten verstaan en verdragen samen zijn we broeders en zusters van elkaar zijn en dat vind ik ook natuurlijk. Maar broeder en zuster zijn betekent niet dat we de tegenstellingen moeten verzwijgen. In de beste vriendschappen hebben wij ook al vaak gediscussieerd over veel dingen en ik vind dat juist heel verrijkend en ik vind het eigenlijk heel vreemd dat mensen daar schrik voor hebben.

Hugo:

In welke mate denk je dat het te maken heeft, want het is niet voor niks dat je begin met Anne Provoost die in haar kringen eenzelfde zwijgen meemaakt. In welke mate denk je dat dit te maken heeft met een algemene zwijgcultuur? Heeft het misschien met onze Vlaamse cultuur te maken? Ook over andere heel persoonlijke dingen spreken we niet zo gemakkelijk.

Guido:

Weet je, het is altijd heel moeilijk om te spreken over de Vlamingen, de Nederlanders. En de Nederlanders zijn dan opener en de Vlaming is meer gesloten. Maar misschien zit er een zekere waarheid. Maar je hebt vaak dat mensen in allerlei omstandigheden, omwille van de lieve vrede niet doorspreken. En de lieve vrede is een leugen, denk ik. Tot op zeker hoogte begrijpelijk. Ik hou hier geen pleidooi om op elke samenkomst te gaan discussiëren en te debatteren. Maar de lieve vrede is een illusie en ik vind ook dat je dat heel duidelijk in het evangelie vindt. Die vreemde zin van Jezus dat hij niet gekomen is om de vrede brengen maar het zwaard, vat ik zo op. En het is doorheen de moeilijkheden dat je soms tot heel diepe vriendschappen kan komen.

En die zwijgcultuur die je overal hebt, kan je best inderdaad. Ik denk dat een zwijgcultuur nooit het laatste woord mag zijn. Maar het is natuurlijk ook afhankelijk van individuele personen en sommigen spreken graag zoals wij dat doen; andere mensen doen dat liever niet; zij voelen zich ook minder op hun gemak daarin en dat wil ik ook respecteren natuurlijk.

Hugo:

Nog een vraagje daarbij. We zijn gewend te denken niet bepaald in een tegenstelling maar in een tweedeling: gelovigen – niet-gelovigen. Is de juiste tweedeling dan niet eerder: mensen die willen spreken en mensen die daar afkerig van zijn?

Guido:

Ik vind: is een verschil. Goed dat zijn termen: gelovigen en ongelovigen. Daar zit nog altijd een verschil tussen, omdat de antwoorden op de vragen niet helemaal dezelfde zijn. Want anders zou je ongelovigen ook geen recht doen en gelovigen evenmin. Maar waar die twee mensen elkaar vinden of die twee types van mensen elkaar vinden is in het geïnteresseerd zijn en het zoeken naar dezelfde vragen. En dat is een gevoel van veel mensen. Je kan in je eigen katholieke zuil, om het zo te noemen, mensen hebben met wie je eigenlijk nauwelijks contact vindt terwijl je met iemand die atheïst is een vriendschap kan uitbouwen en dat heeft te maken met, ja ik noem dat zielsverwantschap: je wil naar dezelfde vragen gaan en er zijn mensen die over die vragen zwijgen. Ja dan is er een wereld van afstand.

Hugo:

We hoeven niet noodzakelijk bruggen te bouwen, ze zijn er eigenlijk al.

Guido:

Ze zijn er als je dezelfde gevoeligheid hebt voor die grote vragen.